

Remissyttrande över Tillgängliga stränder, ett mer differentierat strandskydd, betänkande av utredningen om översyn av strandskyddet (SOU 2020:78)

Mark- och miljödomstolens utgångspunkter och vissa övergripande synpunkter

I remissvaret kommenteras förslagen motsvarande de kapitel som anges i betänkandet. Inledningsvis redogörs för några mer generella synpunkter, som anknyter till betänkandets kapitel 2-5. Förslagen i betänkandet, som återfinns i kapitel 6- 8 kommenteras under respektive rubrik nedan, liksom ikraftträdande, övergångsbestämmelser, konsekvenser och författningskommentar (kapitel 9-11).

Det ankommer inte på domstolen att uttala sig om lämpligheten av de föreslagna ändringarna eller hur ansvarsfördelningen mellan stat och kommun bör utformas. Däremot anser sig domstolen i huvudsak bära sin syn på följande

- huruvida författningsförslaget innebär att problem löses, så som de formulerats i direktiven
- förslagets förenlighet med systematiken i miljöbalken, i förhållande till strandskyddets syfte och i förhållande till annan lagstiftning
- om tillämpningsproblem kan förutses, och
- detaljsynpunkter på lagtexten

Strandskyddet är av stor betydelse för att möjliggöra den grundlagsskyddade allemansrätten och utgör den viktigaste enskilda naturvårdsåtgärden för att skydda växt- och djurliv i strandzonerna. Strandskyddet aktualiserar även frågor kring den likaledes grundlagsfästa äganderätten.

Den uttalade ambitionen i betänkandet har varit att – i enlighet med direktiven – göra om strandskyddet i grunden. En så stor förändring kräver rimligen en noggrann konsekvensbedömning och analys. En remisstid på några månader är i det sammanhanget att betrakta som en kort tid med hänsyn till beredningskravet i regeringsformen.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen anser att förslaget i nuvarande utformning inte bör läggas till grund för lagstiftning.

Förslagen innebär att miljöbalkens systematik rubbas. Analysen av effekterna för strandskyddets syften är otillräcklig.

Konsekvensutredningen är bristfällig i grundläggande hänseenden, främst med avseende på förslagets konsekvenser på växt- och djurliv.

Utredningen har inte redovisat sätt att mäta och sätta gränser för vilka kvantitativa eller kvalitativa förhållanden som ska utgöra en grund för en differentiering av strandskyddet.

Utredningen saknar förslag om att stärka strandskyddet i högexploaterade områden.

Möjligheten att påföra strandskydd riskerar att skapa osäkerhet för markägare.

Flera av de bestämmelser som föreslås grundas på kriterier som endast kan bedömas i enskilda fall, vilket kommer att leda till en långsam utveckling av praxis under vilken lagstiftning och dess tillämpning riskerar att upplevas som rättsosäker och svårförutsägbar.

Konsekvenser för domstolarna eller något resonemang om den praxisbildning som kommer att krävas saknas helt i betänkandet.

Begrepp och kriterier som används i den föreslagna lagtexten är alltför vida och oprecisa för att kunna tillämpas på ett förutsägbart sätt. Under alla förhållanden bör lagtexten bearbetas för att bättre överensstämma med intentionerna.

Det är positivt med mer enhetliga förutsättningar för utbredningen av de strandskyddade områdena oavsett länsgränser, liksom att länsstyrelserna åter ges mandat att reglera strandskyddets utbredning både med avseende på tidigare upphävanden och genom nya beslut.

Att kartmaterial förbättras genom att länsstyrelserna ska ta fram enhetliga digitala kartor som tydliggör strandskyddsområdenas utbredning är likaledes positivt.

2- 5 Utredningens uppdrag, strandskyddsreglerna, utgångspunkter för en förändring m.m.

Utredningens uppdrag är, i alla fall delvis, motsägelsefullt. Uppdraget var att göra om strandskyddet i grunden och underlätta strandnära byggande i landsbygdsområden samtidigt som strandskyddets syfte inte ska ändras.

Denna grundläggande svårighet har sannolikt bidragit till att utredningen redovisar sitt förslag utan att på djupet analysera vilka konsekvenser det får för de värden strandskyddet ska säkerställa. Istället anges att hänsyn till syftet ska tas i de enskilda prövningarna och vid den översiktliga planeringen.

Utredningen slår fast att en starkare koppling till strandskyddets syften bör finnas i de regler som differentierar strandskyddet. Domstolens uppfattning är att utredningen inte har redovisat sätt att mäta och sätta gränser för vilka kvantitativa eller kvalitativa förhållanden som ska utgöra en grund för en differentiering av strandskyddet. Det är en brist som medför att konsekvenserna av ett genomförande av förslagen inte kan bedömas.

Hänsyn till syftet ska tas i de enskilda prövningarna och vid den översiktliga planeringen. Vilka konsekvenser förslagen får på en övergripande nivå framgår dock inte. Hur stor andel av de nu skyddade områdena kan komma att bebyggas om förslaget antas? Hur inskränkt kommer allmänhetens tillgång stränderna att bli? Hur kommer livsvillkoren i strandnära lägen att påverkas? Finns det tröskelvärden som inte bör passeras utan irreversibla skador för växt- och djurlivet i form av t.ex. habitatförluster, fragmenterade populationer eller blockerade spridningskorridorer? Vilka sekundära konsekvenser som t.ex. påverkan från enskilda avlopp innebär förslagen?

Analysen och skälen till förändringsförslagen gäller främst betydelsen för det rörliga friluftslivet. När det gäller förslagets konsekvenser med avseende på strandskyddets betydelse för växt- och djurlivet tycks utredningen inte ha beaktat skillnaden mellan strandskyddets generella och långsiktiga skydd av viktiga livsmiljöer å ena sidan och olika former av specifikt områdesskydd (naturreservat, biotopskydd m.m.) å andra sidan. Detta har enligt domstolens uppfattning lett till att förslagen underskattat betydelsen av just ett generellt skydd för strandmiljöer oavsett dess för ögonblicket påvisbara naturvärde i fråga om förekomst av skyddsvärda växt- och djurarter.

Konsekvenserna av de givna förutsättningarna innebär i vart fall att allmänhetens tillgång till stränderna och goda livsvillkor för växt- och djurlivet ska säkerställas på mindre yta än idag. En kvalitativ bedömning kan sägas ligga i förslaget att helt undanta mindre insjöar och vattendrag.

Strandskyddslagstiftningen är idag i grunden en förbudslagstiftning. Frågan om var strandskyddsbestämmelserna ska gälla blir med förslagen något som i hög grad liknar de frågor och avvägningar som ska göras i den fysiska planeringen, särskilt översiktsplaneringen, enligt plan- och bygglagen, PBL. Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark- och vatten enligt PBL, även om det sker med vissa inskränkningar från statens sida. I PBL är uppdraget att nå fram till avvägning av vad som är en lämplig balans mellan bevarande, användning och utveckling av mark- och vattenområden (jfr. 3 kap. 2 § PBL).

Förevarande förslag riskerar att ge sökande och exploatörer intrycket av att utrymmet att vidta åtgärder inom de strandskyddade områdena är större än vad det är. Detta riskerar i sin tur att leda till onödiga konflikter, prövningar och överklaganden som upptar samhällets resurser.

Utredningen saknar förslag i syfte att stärka strandskyddet i högexploaterade områden. I direktiven angavs att detta skulle finnas med om man fann att behovet förelåg. Med hänvisning till den statistik som redovisas i utredningen och att Naturvårdsverket redan 2002 beskrev att strandskyddsbestämmelserna var otillräckliga för att skydda stränderna mot exploatering, framför allt längs södra Sveriges kuster i områden som var av riksintresse för naturvård och friluftsliv,

är det svårt att förstå utredningen kommit till slutsatsen att något behov av förstärkning inte finns, förutom ett nytt stycke i 7 kap. 18 c §.

6. Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag

6.1 Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

Det generella strandskyddet får en ny och mer begränsad utbredning och differentieringen kan sägas öka, vilket är i linje med utredningsdirektivet. Konsekvenserna av förslaget är dock inte tillräckligt belysta.

Avsikten med det generella strandskyddet med avseende på växt- och djurlivet var bibehålla viktiga strukturer och miljöer för framtiden. Vid införandet av skyddet anfördes att stränder erbjuder ledlinjer, refugier och övergångszoner och andra strukturer som skapar livsmiljöer som typiskt sett alltid kommer att vara viktiga för biologisk mångfald. Även inom de areella näringarna som är undantagna från strandskyddets förbud eftersträvas i allt högre grad att lämna strandmiljöer orörda. Inte minst viktiga i detta sammanhang är de små vattnen för ett stort antal arter, varav flera är skyddade. Enligt domstolens bedömning riskerar ett generellt upphävande av skyddet för stränder vid små och anlagda vatten öka risken för försvagning av fridlysta arter som behöver strandnära miljöer för sin långsiktiga överlevnad. Därmed riskerar också konflikter bli mer frekventa i enskilda fall kring artskyddet i dessa miljöer som typiskt sett är artrika. Därav följer en risk för att en korrekt tillämpning av artskyddsbestämmelserna i dessa områden av berörd allmänhet kommer att uppfattas som alltför ingripande och därför generera ett ökat antal tillsynsbeslut med påföljande överprövningar. Med ett bibehållet och i delar av landet infört strandskydd avseende åtminstone växt- och djurlivet omfattande 25 – 50 meter från strandlinjen bör nödvändigt skydd för växt- och djurlivet vid småvatten kunna uppnås. Ett sådant skydd torde inte försvåra strävan att underlätta boende och verksamheter i landsbygd med i övrigt lågt exploateringsstryck.

Möjligheten att påföra strandskydd närsomhelst utan tidsbegränsning kommer att skapa osäkerhet för markägare. Det är inte tydligt att det finns ett behov av att införa strandskydd för små sjöar och vattendrag. Om behovet finns kan det hanteras på två sätt – t.ex. det ovan nämnda, att behålla en mindre zon för passage.

Ett annat alternativ är att låta förslaget omgärdas av övergångsregler, så att länsstyrelsen får möjlighet att under en viss tid inventera och fatta beslut om att strandskydd ska råda innan förändringen att strandskyddet upphävs träder i kraft.

Mark- och miljödomstolen ifrågasätter behovet av att med föreskrifter [reglera](#) hur insjöar storlek och bredd ska bestämmas särskilt. Detta måste ändå tas omhand i arbetet med att digitalisera var strandskydd ska gälla.

6.2 Undanta anlagda vatten, tillkomna efter 1975

Det saknas tydliga motiv till årtalet. Rimligen borde alla konstgjorda vatten, där man kan visa att de är konstgjorda, kunna omfattas av undantaget om dessa anses sakna betydelse för strandskyddets syften. Med föreslagen reglering för småvatten torde det i praktiken handla om få vatten. I konsekvensens namn och i enlighet med praxis för markavvattningsdiken borde dessa undantas även om de är större än två meter, liksom dagvattendammar och större diken.

Liksom för småvatten bör dock beaktas att anlagda vatten, både stora och små, kan ha stor betydelse för biologisk mångfald. Flera vatten har anlagts just i syfte att bidra till ökad mångfald och i många fall har också så skett med stöd av bidrag från det allmänna.

6.3 Bättre redovisning av strandskyddet omfattning och var det gäller.

Det behöver fastslås hur en digital illustration ska förhålla sig till verkligheten. Ett flertal frågeställningar bör redas ut. Det behöver fastslås om strandskyddet ska innebära ett skydd 100 meter från stranden i samma plan som vattenytan vid t.ex. medelvattenstånd, att man ska se en illustration på en karta som just en illustration och att det är den faktiska distansen man kan mäta upp från stranden som gäller. I kuperad terräng kan det bli en avsevärd skillnad.

Domstolens anser att det är bra med kartredovisning som illustration, men att verkligheten bör ha företräde. På det sättet tar man hand om förändringar av strandlinjer över tid.

För att möjliggöra en likartad kartredovisning är det lämpligt att ge Naturvårdsverket föreskriftsrätt för hur strandskyddet ska tolkas i verkligheten och redovisas på karta. Då kan man utveckla principer för vilka små sjöarna och vattendrag som inte ska omfattas av strandskydd.

6.4 Enklare att ändra gamla förordnanden om strandskyddets omfattning

Här föreslås möjligt om det behövs för att tillgodose strandskyddets syften, att påföra strandskydd och ändra upphävanden som gjorts. Men det bör också vara möjligt att upphäva förordnanden som inte behövs för att tillgodose strandskyddets syften och som har tillkommit även efter 2009.

6.5 Strandskydd och äldre planer

Domstolen har inga invändningar mot förslaget som sådant.

Utformningen av lagtexten kan förbättras.

6.6 Undantaget för de areella näringarna

Utredningen lämnar bara ett förslag till ytterligare utredning i denna del. En konsekvens är att små verksamheter inom landsbygdsområden kommer att få större möjligheter att exploatera de strandnära miljöerna än vad de areella näringarna, som under vissa förutsättningar är undantagna strandskyddsbestämmelserna, har.

6.7 Utvidgning av strandskyddet

Utvidgningarna har i flera fall gjorts schematiskt och utan tillräcklig hänsyn till om områdena är särskilt betydelsefulla för att tillgodose strandskyddets syften. Acceptansen för utvidgningarna är låg och omfattningen innebär hinder för byggande på landsbygden. En översyn hade behövts.

7. Ett mer differentierat strandskydd

7.3 Två alternativa sätt att underlätta byggandet inom landsbygdsområden

Utredningens bedömning är att det, liksom idag beträffande LIS-områden, bör vara möjligt att i det enskilda fallet pröva om den sökta åtgärden ligger inom ett landsbygdsområde även om det inte finns med i kommunens översiktsplan. Detta framgår dock inte av regleringen i 18 d § där det framgår att de särskilda skälen gäller för ett landsbygdsområde som redovisats i ÖP.

Upphävande är mer långtgående än att ge dispens och ger därvid kommunerna ett verktyg för att styra bebyggelseutvecklingen vid stränder och på ett mycket tydligt sätt skapa attraktiva lägen och strukturerad bebyggelseutveckling.

Förslaget tar bort förbudet mot LIS-områden, och därmed även motsvarande landsbygdsområden, i enlighet med 7 kap. 18 e punkt 4 ”från gränsen mot Norge till Forsmark, utmed Ölands kust eller Ångermanland från Klockestrand vid Ångermanälven till Skataudden vid Näskefjärden”. Detta rimmar illa med direktivet som uppgav att syftet med utredningen även var att stärka strandskyddet i högt exploaterade områden. Om man tar bort punkt 4 i 18 e § innebär det en försvagning av strandskyddet i dessa högt exploaterade området och man förlorar dessutom tydlighet i lagstiftningen. Om förslaget antas kan det få till konsekvens att kommuner och/eller exploatörer lägger ner onödiga resurser på att ta fram planeringsunderlag för ogenomförbara projekt.

I sammanhanget kan noteras att det är en brist att länsstyrelsen inte ska se till strandskyddsbestämmelserna som helhet när de granskar översiktsplanen. Det är inte ovanligt att exploateringsområden föreslås inom icke-LIS-områden, t.ex. genom att det föreslås ändrad markanvändning från industri till bostäder. Här finns inget krav på att länsstyrelsen ska ge sin syn till känna, utan det tas i senare detaljplanering, bygglov eller vid prövning av dispens från strandskydd.

7.4 Kriterier för landsbygdsområden

Begreppet ”landsbygdsområde” är inte tillräckligt tydligt, och riskerar att leda tanken fel. I allmänt språkbruk är ett landsbygdsområde något som är betydligt mer omfattande än ett strandskyddat område.

Bedömningen av vad som är ”landsbygdsområden” ska ske utifrån flera kriterier som har stora likheter med de avvägningar som görs i PBL. Det kan vara lämpligt att de redovisas i översiktsplanen. Kriterierna är dock vaga och det kommer att ta tid innan det finns någon praxis. Det finns inga mått knutna till kriterierna, vilket gör det svårt att bedöma konsekvenserna av förslaget.

Det kan ifrågasättas om benämningen alls är lämplig att använda.

Det föreslås inga mått på vad som avses med god tillgång på obebyggd mark. Författningskommentaren anger bl.a. att tillgången på obebyggd mark är god om exploateringsgraden och befolkningstätheten är så låg att ytterligare exploatering kan genomföras utan att tillgodoseendet av strandskyddets syften äventyras. Vad som är god tillgång till obebyggd mark måste bedömas från fall till fall, utifrån förhållandena i området. Det optimala landsbygdsområdet är då kanske en sjö som helt saknar bebyggelse. Men kanske än mer lämpligt – från strandskyddssynpunkt- att sjöar som helt saknar bebyggelse eller annan exploatering inte ska ingå i ett landsbygdsområde?

Utifrån nuvarande formulering föreligger en problematik genom hänvisningen till strandskyddets syften. Vidare hänvisas bl.a. till lokala och regionala miljö kvalitetsmål. Författningskommentaren specificerar egentligen inte mer utan det lämnas väldigt mycket öppet för den senare rättstillämpningen och därmed kommer en stor del av preciseringen av vad som utgörs av god tillgång på obebyggd mark att överlämnas till länsstyrelserna och domstolarna.

Efterfrågan på mark får inte vara stor. Detta ansluter till det omvända begreppet i 4 kap. 2 och 3 §§ PBL som innebär att man kan ställa krav på detaljplanering ”om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande”. Denna skrivning ska redan idag vara vägledande för tillämpning av nuvarande regler om LIS-områden (7 kap. 18 e § MB). I kommunernas översiktsplanering förekommer att man anger sådana områden och MÖD har i avgörande ansett att detta är lämpligt.

För att komma i fråga som landsbygdsområde får ett strandområde inte ha ”särskild betydelse” för strandskyddets syften. Vad som slutligen anses vara av särskild betydelse kommer sannolikt bli en fråga för domstolarna att bedöma.

Sammanfattningsvis är det vida och inte särskilt precisa begrepp som framförs som grund för särskild betydelse. Här kommer länsstyrelsen att få en både stor och viktig roll. Det hade varit rimligt, med hänsyn till direktiven, att låta kommunerna redovisa vilka områden som kan vara av särskild betydelse i sina översiktsplaner.

Förslaget landar i att landsbygdsområdenas antal och storlek kommer att bestämmas utifrån strandskyddets syften i varje enskilt fall. Utpekande i ÖP blir bara vägledande. Här kan man förutse att kommuner och länsstyrelse inte kommer att ha samsyn i allt och att beslut om dispenser/upphävanden kommer att ändras i överprövande instanser.

7.5 Särskilda skäl för dispens i landsbygdsområden

Utformningen av de särskilda skälen innebär att såvitt det finns landsbygdsområden, där kommunen och länsstyrelsen är överens om utbredningen, blir det väsentligt enklare att medge dispens från strandskyddet.

7.6 Stärkt skydd i vissa områden

Det ges flest dispenser från strandskyddet i tätbefolkade områden. Mycket tyder på att den tätortsnära naturen minskar, men säkert underlag saknas. Befolkningsökningen och byggnationen har sedan de nya reglerna infördes 2009 varit betydande. Den statistik som presenteras när det gäller detaljplaner med upphävande av strandskydd innehåller ingen analys av hur markanvändningen såg ut innan planen antogs. Det finns således anledning till ytterligare analys, men även att stärka skyddet i dessa områden.

Tillägget om särskild restriktivitet borde vara obehövt med tanke på att strandskyddets långsiktiga syften per automatik borde göra det svårt att överhuvudtaget medge dispens/upphävande i områden där exploateringsgraden är hög och efterfrågan på mark är stor.

Det hade varit logiskt att låta kommunerna redovisa sådana områden där man ska vara särskilt restriktiv i ÖP. Detta är en fråga om hushållning med mark och vatten. De ställningstaganden en kommun gör i ÖP skulle då underställas länsstyrelsens rådgivning i samrådet och bedömning i granskningsyttrandet både vad gäller förslag till lättnader, utvidgning och restriktivitet. Det blir också uppenbart och förutsägbart för allmänheten.

7.7 Enklare att vidta klimatanpassningsåtgärder

För ändamålet behövlige bestämmelser finns redan i 7 kap. 18 c § punkterna 5 och 6. Förslaget tillägg synes alltför oprecist och riskerar att ge utrymme för ingrepp vars angelägenhet inte väger upp skyddsbehoven.

Domstolen har emellertid identifierat ett likartat behov av ännu ett skäl för dispens. För åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter saknas specifika dispensskäl som kan medge åtgärder som utförs till gagn för växt- och djurlivet. T.ex. naturvårdande skötsel av jordbruksmark och skogsmark. Domstolen anser att också åtgärder med naturvårdande syften åtgärder bör kunna omfattas av särskilda skäl.

8 Effektivare tillsyn inom strandskyddade områden

Ökade resurser till Naturvårdsverket för tillsynsvägledning och utbildning föreslås och ter sig rimligt. Framförallt små kommuner kan ha svårt att bedriva tillräcklig tillsyn.

Åtgärder bör därför vidtas för att påskynda praxisutvecklingen och att säkerställa att den kan drivas från både exploaterings- och skyddsintresset.

Vidare bör övervägas att samla tillsyn hos färre myndigheter med bättre förutsättningar för samordnade bedömningar över landet, förslagsvis till länsstyrelserna.

9 Ikraftträdande och genomförande

Länsstyrelserna ges möjlighet att påföra strandskydd för små sjöar och vattendrag av särskild betydelse för något av strandskyddets syften närsomhelst utan tidsbegränsning. Förslaget bör förenas med övergångsregler, så att länsstyrelsen får möjlighet att under en viss tid inventera och fatta beslut om att strandskydd ska råda, innan förändringen att strandskyddet för små sjöar och vattendrag upphävs träder i kraft.

Det finns inga invändningar mot förslaget om uppföljning.

10 Ekonomiska och andra konsekvenser

De föreslagna ändringarna innebär nya möjligheter att bygga och vidta åtgärder inom strandskyddade områden, men det är svårt att bedöma vad som överhuvudtaget kommer att hända och därmed konsekvensbeskriva. Att strandskydd upphävs vid små sjöar och vattendrag i tio län innebär ju inte att dessa strandskyddsområdet kommer att bebyggas. Konsekvenserna för den allemansrättsliga tillgången till stränder och växt- och djurlivet går därför inte att bedöma. Sammantaget minskar dock mängden strandskyddade områden initialt.

Domstolen konstaterar att åtskilliga förändringar hittills har skett av strandskyddsbestämmelserna, vilkas tillämpning kan bli någorlunda förutsägbar först efter praxisbildning. Också de nu föreslagna regelförändringarna synes hänskjuta mycket av bedömningarna till enskilda fall och därmed till utveckling av praxis. Den föreslagna regleringen, är i stora delar vag och otydligt definierad ("där tillgången på obebyggd mark är god", "efterfrågan på mark för bebyggelse inte är stor" och "nödvändiga för en verksamhet"). Formuleringarna innebär att regelverket kommer att behöva preciseras och definieras i praxis. För mark- och miljödomstolens del är det sannolikt att detta kommer leda till att antalet överklaganden kommer att öka, i alla fall fram till dess att praxis har utvecklats. Det kan antas

att bestämmelserna kommer att innebära nya frågor som kan överprövas. Som exempel kan nämnas att ett beslut utifrån förslaget till 18 § sista stycket kan komma att föranleda en förhållandevis omfattande överprövning. Denna konsekvens beaktas över huvud taget inte i betänkandet, vilket är anmärkningsvärt.

11 Författningskommentarer

1 Författningsförslag

1. 1 Förslag till lag om ändring av miljöbalken

7 kap.

13 §

Domstolen är tveksam till behovet av föreskrifter. Det bör övervägas om det inte, från systematiska utgångspunkter, i vart fall är lämpligare att förlägga delegationsbestämmelsen i 14 §.

17a§

Benämningen landsbygdsområde är, som framhållits ovan, olämplig.

Bestämmelsen inleds lämpligen med ”En kommun får...” 1. upphäva strandskyddet inom ett område...om a) b) och c), eller 2. redovisa.....etc.,

dvs. bestämmelsens båda stycken byter plats.

18 § Ordet ”kriterier” bör ersättas av det mer författningsmässiga ”förutsättningar”.

18c §

Förutsättningarna för att bevilja dispens för klimatanpassningsåtgärder finns redan idag genom punkt 5 och 6 i paragrafen varför den föreslagna ändringen framstår som överflödiga.

Att tillämpa bestämmelsen ”särskilt restriktivt” för vissa områden är i realiteten inte någon skärpning. Undantag från en förbudslagstiftning tillämpas förstås restriktivt. Det ter sig mer naturligt att ta hänsyn till ett områdes särskilda betydelse vid intresseprövningen.

18 d §

Bestämmelsens utformning synes inte överensstämma med intentionerna bakom förslaget. Se ovan. Uppenbarligen ska även en enskild kunna åberopa de s.k. kriterier som anges i 17 a §.

18 g §

18 f §

Första stycket är svårtillgängligt. Möjligen förenklas läsningen om efter ordet ”förordnanden” läggs till ”om upphävanden av strandskydd och ordet införa ersätts med ”återinföra”

Tredje stycket har kommenterats ovan. Det förefaller ologiskt att återinföra strandskydd i dessa fall.

1.3 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen

3 kap.

5a §

Förslaget innebär att en ny paragraf med en möjlighet för kommunen införs. Det är inte längre ett ska-krav att redovisa landsbygdsområden. Det är rimligt då inte alla kommuner har möjlighet att leva upp till kriterierna, men logiken i PBL vad gäller ÖP har inga andra motsvarande bestämmelser.

Som en följd av att större inflytande och ansvar ska läggas lokalt och mot bakgrund av systematiken i förhållande till länsstyrelsens prövningsgrunder hade det varit lämpligt i 4 § reglera frågan om strandskydd i en ny punkt 3:

Av planen ska framgå hur kommunen anser att

- 1. riksintressen ska tillgodoses,*
- 2. gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas,*
- 3. strandskyddets syften ska tillgodoses, och*
- 4. förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas*

Denna reglering bör då kombineras med att länsstyrelsen i samråd och granskning ska ge sin syn till känna på strandskyddsfrågan som helhet, och inte bara i frågan om landsbygdsområden.

10 §

Här behövs ett tillägg under punkten tre (understruket).

3. verka för att.....att miljökvalitetsnormer följs, att strandskyddets syften enligt 7 kap. miljöbalken tillgodoses och att redovisningen av landsbygdsområden är förenlig med 7 kap. 17 a § första stycket miljöbalken.

16 §

Här behövs ett tillägg under punkten tre (understruket).

3. att strandskyddets syften enligt 7 kap. miljöbalken tillgodoses och att redovisningen av landsbygdsområden är förenlig med 7 kap. 17 a § första stycket miljöbalken.

1.4 Förslaget till förordning om ändring i förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken

23 §

23 § läst mot 26 b§ väcker frågan vilket underlag som kan komma att behövas.

24 §

Domstolen har inga invändningar i sak; följdändringar blir nödvändiga om övriga förslag genomförs.

25 a §

Enligt bestämmelsen ska länsstyrelsen samråda med bl.a ideella organisationer. Det finns inga erinringar mot detta, men eftersom länsstyrelsen rimligen inte alltid kan veta vilka dessa är får förutsättas att samråd avses ske när en sådan förening hört av sig efter kungörande. Annars bör bestämmelsen förtydligas.

Domstolen har följande språkliga ändringsförslag:

...” förutom de myndigheter som anges i första stycket, samråda även med....

26 b §

Bestämmelsen bör ses över. Till att börja med kan sättas i fråga om den angivna handläggningstiden alls behövs. Liknelsen med handläggningstid för bygglov ter sig inte helt adekvat med tanke på att det är fråga om ett ärende mellan myndigheter. Möjligen är avsikten att sätta viss press på såväl länsstyrelse som kommun; efter max ett år ska beslut fattas oavsett ansökans status – dvs. det kan bli fråga om ett avslag på grund av en bristfällig utredning.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Niclas Johannisson, chefsrådmannen Vibeke Sylten, tekniska råden Joen Morales, Helena Carling och Susanne Nordström, samt beredningsjuristen Fredrik Gustafsson